Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Отак-то сталося,
батьку козачий,
Все занехаяли діти ледачі,
І свою волю, і твою славу –
Москалі рознесли
вали в Полтаві,
Розруйнували і Січ, і Спаса,
А над тобою
глину товкмасять.
Тарас ШЕВЧЕНКО

22 (490)
29 травня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

І ТАК ПЕРЕМОЖЕМО!

Перемога в першому турі президентських виборів, про важливість якої ми говорили і до якої закликали, за яку молилися – сталася. Ми голосували прагматично, розумом, вибираючи із представлених варіантів найоптимальніший. І хай не посипають голову попелом деякі інші претенденти. Реальні політичні симпатії виборців виявляться на наступних парламентських виборах. Але до того часу ті симпатії треба ще завоювати, зрештою, хоч би не розтринькати ті, які вже є.

А втім попередні результати такі:

Порошенко П. О. – 54,57%, Тимошенко Ю. В. – 12,86%, Ляшко О. В. – 8,35%, Гриценко А. С. – 5,46%, Тігіпко С. Л. – 5,25%, Добкін М. М. – 3,06%, Рабінович В. З. – 2,26%, Богомолець О. В. – 1,91%, Симоненко П. М. – 1,52%, Тягнибок О. Я. – 1,16%. Решта отримали менше відсотка голосів. Українці попри всі загрози, розчарування, електоральну дезорієнтацію виявили патріотизм і розуміння ситуації. Скажімо, 74% прикарпатців прийшли на виборчі дільниці. Взагалі ж вибори – це перший крок до стабілізації ситуації в Україні і розв'язання суспільно-політичної кризи.

Вибори визнали президент США Барак Обама, лідери Євросоюзу, ОБСЄ, Європарламенту і окремих європейських та інших країн.

Нині наші ж роздумування над тим, що мав би негайно зробити новий Президент. П. Порошенко, правда, і сам заявив про свої перші кроки. Мовляв, він знає, як примирити Росію і Україну, а ще настоїть на швидкому і ефективному проведенні антитерористичної операції, зруйнуванні «даху корупції», активізації законотворчої діяльності Верховної Ради… А про люстрацію, економіку, соціальну сферу, де проблем хоч гать гати, ще і не йшлося.

Бачимо, якого важкого державного міха ми допомогли Петрові Олексійовичу закинути на спину. Чи понесе? Чи витримає? Можна надіятись, але і всіляко підсобляти треба. Чи то контролем Майдану, чи то громадською активністю у подоланні корупції і проведенні люстрації, чи спільними громадянськими діями на підтримку очільника держави у його кроках з виведення України з кризи. Бо уже маємо гіркий досвід, коли залишили без контролю В. Ющенка. І запаморочення від посади так і не дало йому можливості реалізувати історичний шанс розбудови Української України. Із того історичного уроку маємо винести одне: ніяк не можна допустити внутрішнього протистояння, себто війни переможців і переможених. А така ймовірність проглядається у перспективі дострокових парламентських виборів, коли майданчиком протистояння може стати Верховна Рада і Адміністрація Президента. Зрозуміло, в умовах обмеження повноважень Президента для реалізації поставлених завдань і адекватної відповіді викликам главі держави дуже потрібна законодавча підтримка. Чи може він розраховувати на неї в нинішній ситуації? Допомогти налагодженню співпраці цих двох гілок влади повинен Майдан, постійно нагадуючи і буквально змушуючи парламент працювати на Україну, ухвалювати так потрібні закони щодо євроінтеґрації, люстрації, прозорості діяльності влади. Зрештою, ніхто з нас не може залишитись осторонь процесу оновлення країни. Хай не кожен може вийти на Майдан, але дати лад у своїй господарці, сприяти наведенню порядку у своєму селі, на своїй вулиці чи у дворі багатоповерхівки – ми просто зобов'язані. А ще маємо пильнувати політиків, вимагаючи звітів за їхню роботу.

Велике починається з малого. Постійно підкріплюймо цю істину своїми вчинками, добрими справами. А ще – гуртуймося. Бо ж кажуть у народі: громада – то великий чоловік. А нам би відбитись від «старшого брата». І так переможемо! Як це сталося на виборах.

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Асоціація музейників

Керівники трьох найбільших музеїв області – Краєзнавчого, мистецтв Прикарпаття і визвольної боротьби ім. С. Бандери Ярослав Штиркало, Михайло Дейнега та Ярослав Коретчук повідомили про свій намір створити Асоціацію музейників Прикарпаття. Завдяки цьому, за їхніми словами, музеї Прикарпаття зможуть ефективніше розв'язувати проблеми, осучаснити свою роботу, допомагати один одному. В області діє 202 громадські музеї та 16 – державних.

«Артек» у Карпатах

Міжнародний дитячий центр «Артек-Карпати» відтепер діятиме на «Буковелі». Він відкриває відпочинково-оздоровлювальний сезон 15 червня. В прикарпатському «Артеці» організовано три табори, назви яких відповідають місцю розташування та продовжують «артеківські» традиції – «Озерний», «Лісовий», «Гірський». У новому центрі працюватимуть вихователі і з кримського «Артеку».

Біле піаніно від Президента

На Прикарпатті перебував другий Президент України Леонід Кучма. Він прибув в область, щоб вручити подарунки трьом навчальним музичним закладам у рамках проектів, які реалізує його благодійний фонд. Отож білі піаніно Леонід Данилович подарував Коломийській музичній школі № 1, Івано-Франківському Державному музичному училищу імені Дениса Січинського, а ще – Рогатинській музичній школі імені Бориса Кудрика.

Приймальня світового рівня

У Центральній міській клінічній лікарні Івано-Франківська створили приймальне відділення, за сумісництвом – відділення екстреної медичної допомоги. Спланувати його допомагали румунські та угорські колеґи івано-франківських медиків. За словами головного лікаря ЦМКЛ Тараса Масляка, такі відділення є в кожній багатопрофільній лікарні світу. Він зазначив, що на базі цього відділення відкрили реанімаційну палату на шість ліжок, де окрім лікарів-терапевтів, працюватимуть ще й лікарі-реаніматологи. «В такій палаті хворий може перебувати від однієї години до двох діб. Пацієнтам проводитимуть діагностику, обстеження, надаватимуть невідкладну медичну допомогу. І лише після того, як стан хворого стабілізують, його переводитимуть до потрібного відділення», – проінформував Т. Масляк.

Вшанування мощей папи

Із 25 травня в монастирському храмі Святих Кирила і Методія Івано-Франківської архієпархії УГКЦ у Крихівцях виставлено для вшанування мощі святого Івана Павла II. Подія відбулася в рамках святкування храмового празника та 30-ліття заснування згромадження Воплоченого Слова.

АКТУАЛЬНА ПОРАДА

НЕ ЗНАЄШ ЯК? ДІЙ ЗА СТАТУТОМ

ВІДСТАВНИЙ ПОЛКОВНИК МИХАЙЛО ПРИТУЛА ЗАПРОПОНУВАВ ВЕРХОВНОМУ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧУ СВІЙ МЕТОД ОПТИМІЗАЦІЇ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Нє, ну просто діти малі, чесне слово! Слухаю Турчинова і мені здається, що він приколюється, коли говорить, що офіцери зрадили і не виконують команду.

Відразу видно, що чоловік в армії не служив.

Вже давно можна було б просто забути про покидьків. За один день.

Розповім як це робиться.

У цьому завданні є два невідомих: **Хто саме зрадив Україну і працює на Росію.**

Питання зрадників вирішується просто:

Приїжджаєте у військову частину, оголошуєте шикування у стрій. Ви напевно знаєте, що Центральний офіс СБУ – це теж військова частина. Так от, даєте команду: Всі, хто готовий негайно висунутися для ведення бойових дій з розвідувально-диверсійними групами – три кроки вперед. Даєте хвилину. Всім, хто вийшов зі строю, даєте команду «направо – кроком руш в Клуб СБУ». Всі інші – посвідчення на стіл, всім спасибі, всі вільні. Не зважаючи на особистості, звання, заслуги, посади, сімейний стан і «надзвичайну корисність». Далі по ієрархії.

І так у кожній частині Збройних сил. У кожному підрозділі МВС.

Всіх, хто не пройшов цей простенький тест, – на переатестацію, від роботи негайно відсторонити, в кабінет не пускати, вони шкоди принесуть більше, ніж користі.

Зрадники все одно лишаться, але їх буде не більше одного відсотка і вони будуть виявлені дуже швидко, перевірено. Це я вам як фахівець говорю.

Питання леґітимності розстрілу диверсантів противника.

Тактика дій. На територіях, захоплених терористами, живуть громадяни, які в гробу бачили Москву разом із Кремлем, не хочуть вони туди. Але й слабкості Києва не розуміють.

Робите так: з тих, хто готовий діяти, формуєте антитерористичні загони по 10–12 осіб. Формуєте підрозділи забезпечення, штаби. Забезпечуєте всім необхідним озброєнням і відправляєте згідно з леґендою і завданням. Далі – дієте зі звільнення заручників та затримання терористів. Статті 36 і 38 Кримінального Кодексу (про звільнення від відповідальності при перевищенні необхідної оборони) вам на допомогу. Усіма ЗМІ повідомляєте – 30 хвилин на складання зброї. Цивільному населенню відібрати у дітей макети зброї, іграшкові пістолети. Мисливську зброю сховати. Через 30 хвилин всі, хто продовжує бути зі зброєю, підлягають затриманню. Якщо когось при затриманні уб'ють – отже, уб'ють.

Захоплена міськрада? Не проблема. Після першого підірваного снаряда, після першої пущеної по райвідділу з диверсантами ракети сепаратисти розбіжаться – на смерть вони точно не підписувалися, вони не Батьківщину там захищають і не свій народ.

Чому не знищені захоплені в українській армії БМД і БТР? На вертушках немає ракет чи що? Це що за цирк? Хто скасував вертолітні протитанкові ракети з дальністю польоту 10 км і швидкістю 610 метрів в секунду?

Наступний важливий момент.

Ми хочемо знати, як ми тепер будемо жити, яку країну будуємо, які вартості захищаємо. Вам що, нема чого сказати? Чого не вистачає? Компетентності чи бажання?

З повагою, полковник ***Михайло ПРИТУЛА***

СЕСІЯ РАД

6 червня – ДРУГЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ 28-ої СЕСІЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Голова обласної ради Василь Скрипничук відповідно до статті 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» розпорядився провести друге пленарне засідання 28-ої сесії обласної ради 6 червня ц. р. (початок о 10.00) в залі засідань обласної ради (IV поверх).

На пленарне засідання запрошують народних депутатів України, голову облдержадміністрації, заступників голови облдержадміністрації, директорів департаментів, начальників управлінь і відділів облдержадміністрації, голів районних рад, міських голів міст обласного значення, голів райдержадміністрацій, керівників правоохоронних та судових органів, обласних підприємств і установ, політичних партій та громадських організацій, представників ЗМІ.

ФАКТ

УКРАЇНА ВИМАГАТИМЕ ВІД РОСІЇ $100 млрд.

Україна звернеться до міжнародного арбітражу, аби змусити Росію припинити самовільно підвищувати ціну на газ й компенсувати збитки від аґресії. Про це заявив в. о. Президента України, голова Верховної Ради Олександр Турчинов, повідомляє прес-служба глави держави.

«Росія звикла займатися шантажем, і газовий шантаж – улюблений формат тиску не тільки на Україну, а й на інші країни. І прийшов час поставити крапку у цьому шантажі», – заявив Турчинов.

За його словами, Україна звернеться до міжнародного арбітражу, «щоб припинити той формат, коли Росія в односторонньому порядку постійно переглядає ціни у напрямку їх збільшення».

Турчинов наголосив, що аґресія Росії, окупація Криму завдала нашій економіці збитків на понад 100 млрд. доларів, повідомивши, що «Міністерство юстиції України готує серйозний позов – понад 1 трлн. гривень, або понад 100 млрд. доларів до Росії».

При цьому він нагадав, що за міжнародними правилами, коли справа розглядається в міжнародному арбітражі, одна сторона не може в односторонньому порядку припиняти контракт, який оскаржується.

Турчинов наголосив, що Уряд отримав завдання докласти всіх зусиль, аби не допустити загрози енергетичної кризи у випадку зменшення поставок газу.

«Йдеться про альтернативні джерела, про контракти на Заході – тобто реверсне використання ГТС», – пояснив він.

Міністр енергетики України Юрій Продан раніше заявив, що українська влада готова погасити газовий борг перед Росією за вже поставлене паливо у випадку, якщо Москва погодиться зменшити ціну на газ для України.

Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» готова до закінчення передарбітражних процедур оплатити Газпрому $4 млрд. за газ за ціною $268,5 за тис. куб. м.

Івано-Франківські обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Народний дім № 2

Запрошуємо на святковий концерт, присвячений МІЖНАРОДНОМУ ДНЮ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

Вічевий майдан 1 червня, 16.00

ДАЙДЖЕСТ

ЗАСЛІПЛЕНИЙ НЕНАВИСТЮ

Російське видання «Еженедельный журнал» стверджує, що з Путіним ні Україні, ні демократичній Росії не по дорозі.

Прагматика щодо ставлення Кремля до української кризи має другорядне значення. На першому плані – почуття. Насамперед – ненависті. Путін ненавидить Україну, як ніщо й ніколи у своєму житті. І всією душею бажає, аби на голову українського народу впали всі можливі негаразди. Він готовий жертвувати заради цієї мрії. Але не всім, бо досі не послав війська на Донбас.

Вважають, що, переступивши червону межу з Кримом, Росія дала зрозуміти світові, що не боїться реакції Заходу. Може, так і було. У патріотичному угарі ніхто не зважав на наслідки. Сьогодні очевидно: фактор прямого тиску на Путіна – єдине, що може охолодити його запал. Думка, що погіршення економічної ситуації в Росії зміцнить популярність Путіна в країні – помилкова. Серед марґінальної частини суспільства зміцнить, але росіяни не готові затягати пояси вічно. Великі міста будуть болісно прощатися з досягненим завдяки нафтовим і газовим насосам рівнем життя. Рівень цей визначається не лише вмістом гаманця, а й можливостями, без яких сучасна людина почувається незатишно. Не сам собою Захід може зупинити Путіна, а перспектива втрати популярності в країні з усіма наслідками. Реальні економічні санкції, порівняно з тими, що були застосовані до Ірану, можуть не просто зашкодити російській економіці. Вони можуть її зруйнувати. Коли йдеться про так звані секторальні санкції, непогано б зрозуміти, до чого вони призведуть. Наприклад, у банківському секторі всі російські фінустанови втратять можливість здійснювати діяльність поза межами Росії. Закриття рахунків по всьому західному світу якщо не завалить нашу банківську систему, то відкине її на десятиліття назад. Щодо заяв, ніби Росія готова замінити свій експорт енергоносіїв, переорієнтувавши його у Китай, то це смішні заяви. Росія до цього абсолютно не готова.

Перспектива заміщення імпортних технологій на вітчизняні потребує глобальної модернізації цілих галузей промисловості, для чого у нас немає потужностей, ресурсів, технічних і наукових кадрів. Ще нам говорять про золотовалютні запаси, яких має вистачити на кілька років, забуваючи уточнити, що, на відміну від кризи 2008-го, запаси ці навіть не покривають сукупного боргу наших компаній. Кажете, не будемо повертати кредити... Так-так, подивимося... Одне слово, уже невдовзі може йтися про відтворення соціалістичної моделі економіки Росії з усіма наслідками. Таку економіку реально будувати лише в тоталітарній державі, де всі важелі контролю і управління – в одних руках. Путін зрозумів, що країна з такою перспективою не погодиться. Не погодиться, бо усвідомлює, що на практиці означає бути відрізаним від вільного світу. І тут виникає єдина загроза, яку російська влада бере до уваги, – загроза стабільності режиму та цілісності самої Росії.

САН І ЧЕСТЬ

БЕЗ ЛЮСТРАЦІЇ АНІ ТУДИ, АНІ СЮДИ

Тільки два кандидати на посаду Президента України підписали Декларацію доброчесності публічної особи, яку коаліція громадських організацій «За доброчесну публічну службу» запропонувала міністрам, головам обласних адміністрацій, мерам обласних центрів, кандидатам на посаду Президента і міського голови Києва.

Олег Тягнибок погодився з усіма трьома пунктами Декларації, засвідчивши готовність співпрацювати з громадськістю задля попередження корупції та конфлікту інтересів у своїй діяльності, а Ольга Богомолець тільки з двома зобов'язаннями, оминувши пункт декларації про оприлюднення назв юридичних та фізичних осіб, що профінансували її виборчий фонд. Також Олег Тягнибок взяв зобов'язання щодо доброчесності депутатів фракції «Свобода» у парламенті України.

Кандидат на посаду міського голови Києва Леся Оробець стала єдиним кандидатом з-поміж претендентів на крісло голови Києва, яка підписалася під всіма пунктами Декларації. Також підписали Декларацію учасники першої п'ятірки партії «Нове життя» до Київради.

Серед високопоставлених державних чиновників, які працюють у сферах із високими корупційними ризиками, погодилися публічно декларувати власні доходи і доходи заступників, а також провести перевірки дотримання вимог законодавства щодо вреґулювання конфлікту інтересів поки лише міністр екології та природних ресурсів Андрій Мохник, міністр аґрарної політики та сільського господарства Ігор Швайка, голова Державного аґентства земельних ресурсів Сергій Рудик і голова Львівської облдержадміністрації Ірина Сех.

На думку директора Фундації «Відкрите суспільство» Івана Сікори, **існує три основні можливості забезпечення нової якості державної та міської політики: люстрація, вибори і контроль за виконанням передвиборчих обіцянок.** Іван Сікора вважає, що «інформування громадськості про спонсорів політиків – реальна можливість виявити готовність політиків до люстрації».

Кампанія «За доброчесність публічних осіб» допомагає громадянам отримати не тільки інформацію про реальну готовність до відкритості, прозорості й підзвітності політиків і чиновників, а й оцінити реальні доходи публічних посадовців та пов'язаних з ними осіб.

Контактна особа для додаткової інформації та коментарів: **Іван Веніамінович Сікора, (050) 382 4661, osf55@ukr.net**

За матеріалами Інтернет-видань

НАРОД І АРМІЯ

ЩОБ НЕ ПРОБИЛА КУЛЯ

Зважаючи на нагальні потреби армії, івано-франківські промисловці та інвестори хочуть посприяти у підвищенні її боєздатності. Отож виробниче об'єднання «Карпати» попри те, що займається виробництвом кабельно-провідникової продукції для автомобілів, має всі можливості й готове приступити до виготовлення захисного одягу для військових.

За словами директора підприємства Дмитра Втерковського, можливості є, площі для встановлення обладнання для серійного випуску цієї продукції готові, конструктори допрацьовують останні деталі.

– Сьогодні чимало фірм виготовляють бронежилети, але ми у першу чергу думаємо про наше місто – Івано-Франківськ. Наші хлопці сьогодні беруть участь у військових операціях і повинні мати надійний захист. Без бронежилета нині воювати неможливо, тому ми спільно з інвестором – директором туркомплексу «Буковель» Олександром Шевченком зосередились на цьому питанні, – розповів Дмитро Втерковський.

Для працівників ВО «Карпати» співпраця з військовими – не новинка. Так, упродовж місяця було відремонтовано три автомобілі для Збройних сил України. А серійний випуск бронежилетів – це внесок у обороноздатність нашої держави.

СПРАВА

КОВАЛЬСТВО ЯК ТВОРЧІСТЬ

Художні вироби з металу сьогодні не тільки милують око небайдужих, а щораз більше користуються попитом у населення.

Підготовку учнів з професії «Виробник художніх виробів з металу» та «Коваль ручного кування» успішно здійснюють викладачі й майстри виробничих дисциплін просвітянського осередку ВПУ № 21 у Івано-Франківську. Традиційно у Міжнародному фестивалі «Свято ковалів-2014», який відбувся 9–11 травня в Івано-Франківську, взяли активну участь учні ВПУ № 21 під керівництвом майстрів виробничого навчання – просвітян Сергія Баб'яка, Віктора Богаченка та Артема Лизогуба.

Найкращі роботи учасників представлені на виставці студентських робіт «Ковальське сузір'я». Зокрема: творча робота учнів І курсу Степана Гнатюка та Мирослава Якубименка (майстер в. н. – Артем Лизогуб) кована картина «Думи мої, думи мої», присвячена 200-річчю Тараса Шевченка, дипломні роботи учнів ІІІ курсу «Кований столик» Богдана Саприги та Василя Дергуна; «Коване дзеркало» Андрія Пронюка та Миколи Пітчука; «Торшер» Мирослава Іванчука (майстер в. н. – Віктор Богаченко).

Доречно зауважити, що серед волонтерів-перекладачів на святі ковалів був учень ВПУ № 21, відмінник навчання, Влад Костюк, який вправно перекладав з англійської.

У навчальному закладі заохочується раціоналізаторська та винахідницька діяльність. Сам директор Василь Васильович Микитюк є автором деклараційного патенту на винахід «Пристрій для очищення зварювального дроту». Також отримано два патенти у співавторстві з Романом Кушніром. На сьогодні в училищі отримано дев'ять патентів на винахід, корисні моделі й промислові зразки та вісім раціоналізаторських пропозицій, з яких чотири представлені у щорічному каталозі найвагоміших винаходів, корисних моделей, промислових зразків і раціоналізаторських пропозицій галицьких кмітливців «Інтелектуальний продукт вчених і винахідників Прикарпаття-2013». Прикметно, що автори цих розробок – майстри виробничого навчання та учні, як майстер В. Богаченко, та учень Б. Саприга («Стіл кований»); І. Тимків, В. Сьомкайло («Оправка для нарізання різьб»); Р. Кушнір, Н. Пиж («Пристрій для гнуття скоб»); С. Баб'як, Д. Донцов («Годинник, оздоблений кованим орнаментом»).

Цікавим був майстер-клас для юних ковалів, проведений в училищі голландським майстром ковальської справи Хуубом Сенсеном.

Ярослава СКИБА,
методист НМК ПТО,
член Правління
ІФ МО ВУТ«Просвіта» ім. Т. Шевченка

У СВІТІ ГРОШЕЙ

КУПУЄШ ВАЛЮТУ? ПОКАЖИ ПАСПОРТ

НБУ: норма щодо пред'явлення паспорта при купівлі іноземної валюти громадянами є незмінною з 2011 року.

Продати валюту, що не перевищує в еквіваленті 150 000 гривень, та обміняти одну іноземну валюту на іншу громадяни можуть без пред'явлення документа, що посвідчує особу. Однак банки, як і раніше, продаватимуть українцям готівкову іноземну валюту за пред'явленням документа, що посвідчує особу.

Коментуючи появу у ЗМІ інформації щодо начебто відновлення «паспортизації» при купівлі громадянами валюти повідомляємо, що норма, яка стосується пред'явлення паспорту при купівлі іноземної валюти громадянами є незмінною вже декілька років. Визначення резидентності шляхом пред'явлення відповідного документа при купівлі українцями готівкової іноземної валюти діє з 2011 року відповідно до постанови НБУ № 278 від 23.09.2011.

Нагадаємо, що 30 квітня ц. р. Національний банк України постановою № 249 затвердив нову редакцію інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, в якій, зокрема, була на постійній основі закріплена норма щодо продажу валюти громадянами без пред'явлення документа, що посвідчує особу. Зазначена норма до цього мала лише тимчасовий характер у рамках стабілізаційних заходів НБУ, що передбачались у постановах реґулятора № 172 та 245.

ДО ДЖЕРЕЛ

ПІЗНАТИ УПА

Попри те, що про історію УПА і національно-визвольний рух українського народу вийшли сотні томів академічних фундаментальних і популярних, однак загалом суспільство так і не прояснило чіткої однозначної, прозорої, арґументованої і всебічно дослідженої правди про національно-визвольний рух українців.

Тому щоб українці краще зрозуміли історію своєї країни, відомий історик, журналіст і телеведучий Данило Яневський видав у харківському видавництві «Факт» дві книжки: «Проект Україна. Жертва УПА. Місія Романа Шухевича» і «Проект Україна. 30 червня 1941 року. Акція Ярослава Стецька».

Книжки підготовлені на основі аналізу документів, мемуарів, спеціальних досліджень і артефактів з колекції Українського національного музею (Чикаґо, США). Вони дають нібито правильні відповіді на запитання, коли насправді була створена УПА, громадянами якої держави можна вважати її вояків, кому вони присягали, якими військовими статутами воїни УПА послуговувались, яким був правовий статус армії та інше. Видання незважаючи на велику кількість наведених документів і фактів, легко читати завдяки деталізації на розділи і доповненню фотодокументами.

Перевагою книжок є подання історичних документів і версій різних істориків. Це дозволяє читачам самим робити висновки щодо діяльності УПА. Тому ці книги варто читати «невіруючим» та аналізувати. Правда таки має пробитись до світла.

Л. Т.

Лауреат премії ім. Б. Бойка

З 2001 року в області присуджують премію в галузі журналістики імені Богдана Бойка за публікації, котрі утверджують гуманістичні ідеали та духовність українського народу, показують історичні джерела народу з національною самобутністю і свідомістю, служать ідеалам демократизму суспільства і спрямовані на розвиток державотворення в Україні.

Традиційно премію призначають у двох номінаціях: «друковані ЗМІ» та «електронні ЗМІ» (радіо, телебачення, Інтернет-видання). 2014 року перше місце журі присудило одразу двом журналістам у кожній із цих номінацій. Оксана Лісовська та Юлія Юзьків (ОТБ «Галичина»), Ольга Котюк (ОДТРК «Карпати»), Ігор Лазоришин (обласна газета «Галичина») та Ігор Терлецький (Городенківська районна газета «Край»). Вони – цьогорічні лауреати обласної премії ім. Б. Бойка.

І СМІХ, І ГРІХ

І «ПРИВОЗ» – РЕСПУБЛІКА,

бо набридло годувати Одесу

Відомий одеський ринок «Привоз» нещодавно провів власний референдум про незалежність. Про це написав на своїй сторінці у Facebook політик і громадський діяч Олексій Гончаренко.

«На території ринку «Привоз» під девізом «Нам набридло годувати Одесу!» пройшов референдум «Чи підтримуєте ви акт про державний суверенітет «Привозу»?» За висловилися 94 відсотка продавців рибного ряду, 92 відсотка – м'ясного корпусу, 99 відсотків – молочного корпусу. Овочівників до референдуму не допустили через організацію «Овочевий сектор».

Враховуючи такі результати, організатори оголосили про створення нової держави – Республіки Привоз. У неї є вже і свій прапор.

Як роз'яснив лідер «нової держави» Денис Тошнілін, біла смуга на ньому символізує молочний корпус, синя – рибний, а червона – м'ясний. «Привоз» повинен бути нарешті почутий» – проголосив самопроголошений президент Тошнілін.

Зараз організатори чекають на реакцію Кремля і визнання міжнародного співтовариства.

Матір Божа Ласкава... Прошу Тебе...

У храмі Святого Йоана Хрестителя в Івано-Франківську, що по вул. Микитинецькій, проходять урочистості з приводу річниці коронації ікони Матері Божої Ласкавої Станіславівської. Ця подія відбулася 30 травня 1937 року. Назву «Ласкава» чудотворний образ отримав за численні випадки оздоровлення людей.

Урочистості ропочалися в суботу, 24 травня, зі сповіді, бо, як зазначає настоятель храму отець Володимир Вінтонів, без прохання про прощення гріхів – марні надії на небесну допомогу. Потім відбулося соборування, або, інакше кажучи, єлеопомазання, чудодійну силу якого вже відчуло чимало вірних, котрі відвідували храм Св. Йоана Хрестителя саме з метою зцілення.

А в неділю відбулася Божественна Літургія.

Сьогодні у храмі відправлять молебен до св. Хосемарії Ескріви за людей праці.

ЧАС ШЕВЧЕНКА

ДЕСЯТЬ НАЙГОЛОВНІШИХ ЗАПОВІДЕЙ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

1. Нема на світі України, немає другого Дніпра.
2. Свою Україну любіть, любіть її... во время люте, в остатню тяжкую минуту за неї Господа моліть.
3. В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля.
4. Молітесь Богові одному, молітесь правді на землі, а більше на землі нікому не поклоніться.
5. Розкуйтеся, братайтеся.
6. Борітеся – поборете.
7. Не дуріте самі себе, учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь.
8. Чи є що краще, лучше в світі, як укупі жити, братам добрим добро певне пожить, не ділити?
9. У нашім раї на землі нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим.
10. Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!

Уклав ***Іван ШПИТАЛЬ***

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

ВИШИВАЛИ РУШНИК ГРОМАДОЮ...

У час пошанування Шевченка в Івано-Франківську був представлений Шевченківський рушник

Україна і світ відзначають 200-річчя великого Кобзаря. 2014 рік в Україні проголошений роком Тараса Шевченка.

У глибинці покутського краю, у селі Бортники, що у Тлумацькому районі, здавен велику шану віддають національному генієві й пророку – Тарасові Шевченку...

До знаменної дати з ініціативи і під керівництвом сільського голови Галини Слободян бортниківські майстрині-вишивальниці вишили рушник – оберіг завдовжки п'ять метрів, завширшки метр і назвали його Шевченківським...

Рушник, вишитий узорами, обрамленими калиновим вінком, став для громади знаковим оберегом, адже цей рушник – оберіг, скроплений материнськими сльозами й освячений молитвою, бо вишивали його матері у доленосний для України час, коли у Києві, на Майдані, гинули від куль славні сини рідної землі...

Будучи далеко від Києва, зимовими вечорами, жінки збирались у одній із сільських хат. Дивились телевізор, вишивали, плакали й молилися за тих хлопців, які йшли під кулі, виборюючи незалежність і кращу долю для нас і наших дітей.

Розпочали вишивати рушник-оберіг після Різдвяних свят, у січневі вечори, у хаті Ярослава і Наталії Сірманів, перші хрестики й візерунки зі свого власного рушника ставила на полотно їхня донька – Валентина Проданюк, а завершували вишиття у часі Великого посту, у хаті Івана та Ганни Смалюгів.

Найстарша вишивальниця рушника-оберега – Марія Юріївна Горбак, яку у Бортниках усі знають як кравчиню, ткалю, вишивальницю, наймолодша вишивальниця Шевченківського рушника – Оксанка Смалюга – учениця шостого класу.

Презентували свій мистецький витвір бортниківські майстрині-вишивальниці на День Матері у Народному домі перед громадою села.

Під час презентації освятив рушник настоятель церкви УГКЦ отець Петро Третяк. У концертній програмі, яку підготували сільський голова Галина Слободян та директор Народного дому Володимир Слободян звучали пісні на слова Тараса Шевченка у виконанні Петра Гарасимів – соліста капели бандуристів Івано-Франківського Народного дому, тріо «Незабудки» у складі сестер Уляни Бородайкевич, Софії та Марії Бабій, жіночої вокальної групи «Берегиня». Учасники святкової презентації побачили драматичні інсценізації поем «Тополя» та «Катерина» Т. Шевченка у постановці сільського драматичного гуртка (керівник – Галина Слободян). Поезію Кобзаря декламували Валентина Проданюк та учні-старшокласники, члени «Молодої Просвіти».

Рушник до 200-річчя Т. Шевченка майстрині-вишивальниці подарували для бортниківської зали «Просвіти». А нещодавно, у річницю перепоховання Т. Шевченка, його пронесли вулицями Івано-Франківська на чолі урочистої ходи просвітян до пам'ятника Кобзареві.

Розмовляючи про повернення Тараса в Україну, про його велич і вічність голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький наголосив, що пошанування нашого Пророка виявляється і в національно-духовному бутті нації, і в матеріальній культурі, сегментом якої є вишивка. Про повернення нашого Пророка в Україну говорив заступник міського голови Михайло Верес. У час урочистості під вишитим рушником співала хорова капела «Червона калина», лунала поезія Кобзаря.

Завершальним акордом святкових урочистостей стали поетичні рядки про бортниківський рушник-оберіг...

Ми з вами вишили рушник,
Рушник любові та єднання.
Кобзарську думу і Майдану клич
Вплели у це народне вишивання.

Хай простелиться
Шевченківський рушник,
Єднаючи сучасні і прийдешні покоління,
Щоб розбрат в Україні зник,
Шевченка слово хай несе прозріння.

Вплітаймо нитку доброти й тепла,
Любімо землю, на якій зросли ми,
Рушник сьогодні всіх нас об'єднав
Тож дай нам, Боже, і снаги, і сили.

Любить Вкраїну, виростити хліб,
Навчить дитину мови калинової,
Хай буде нам рушник як оберіг
Землі вкраїнської й Шевченкового слова.

Оксана ТРАК,
голова осередку Бортниківської «Просвіти»,
Валентина ПРОДАНЮК,
викладач фізики і математики Галицької академії, уродженка с. Бортники

РОДЕ НАШ КРАСНИЙ...

МІЦНА ХАЙ БУДЕ ВСЯ НАША РОДИНА

Так називалася присвячена Міжнародному дню родини виховна година, проведена в нашій бібліотеці.

На щиру розмову про родину – бабусь і дідусів, мам і татів, братів і сестер, дядьків і тіток були запрошені учні Коломийської школи № 4. Вони взяли активну участь у діалозі про єдність родинних зв'язків, значення родини в суспільстві.

– Без міцної родини нема України, – сказала Зоя Жупанська.

Дівчина продекламувала вірш про маму. А школяр Андрій Сіленко – про своїх діда й бабусю, яких дуже любить.

Діти також почули народні прислів'я про родинні взаємини. Наприклад: «Як під сонцем квітам, так з матір'ю дітям», «Який дуб, такий тин, який батько, такий син», «З родини йде життя людини».

На виховній годині мав слово відомий поет Василь Рябий. Він ознайомив присутніх зі своєю творчістю, прочитав вірші про тету, яка виткала узористу верету, про хрещену маму і про сестру:

Коли у тебе є сестра,
То в світі більшає добра.
Коли у тебе є сестра,
Зникає клопотів гора.
Коли у тебе є сестра,
То душу не ятрить жура.
Коли сестра у тебе є,
То, значить, щастя це твоє.
І не лякають сили злі.
Сестра – твій ангел на землі.

Діти висловили свої думки, розвиваючи тему розмови. Адже родина – найдорожче для кожної людини. Великий український педагог Василь Сухомлинський писав: «Важко виразити словами те особливе, світле щось, що народжується в нашій душі, коли ми згадаємо тепло рідного сімейного гнізда. До глибокої старості залишаються в нас якісь сердечні зв'язки з тією родиною, з якої ми вийшли».

І справді, щасливий той, в кого дружня родина. Це – найбільше багатство людини.

Анна МІКЛОВДА, *працівник Коломийської міської бібліотеки № 3 для дітей*

СУЧАСНИКИ

КРАЄЗНАВЕЦЬ ЗА ПОКЛИКАННЯМ

Прикарпатське музеєзнавство і краєзнавство ось уже більше половини століття важко уявити без Петра Арсенича. Він – автор 55 книг. Серед них – «Січові стрільці» (Івано-Франківськ, 1990), «Станіслав – столиця ЗУНР» (Івано-Франківськ, 1993), «Гуцульський театр Гната Хоткевича (Коломия, 1993), «Родина Заклинських» (Галич, 1995), «Родина Шухевичів» (Івано-Франківськ, 1999), «Родина Озаркевичів» (Коломия, 1995), «Родина Бандерів» (Івано-Франківськ, 1998), «Криворівня в житті і творчості українських письменників, діячів науки і культури» (Івано-Франківськ, 2000) та інші. А вже скільки статей надрукував, виступав на Міжнародних, Всеукраїнських і реґіональних наукових конференціях, скільки виставок організував...

Народився Петро Арсенич 1934 року в селі Нижньому Березові Косівського повіту в селянській родині. Мати Параска з родини Малковичів рано померла від побоїв облавників та арешту (щоб вислати в Сибір), залишивши на руках чоловіка трьох дітей. Найстарший був п'ятнадцятирічний Петро. Крім нього були ще дві сестри. Батько вирішив вдруге не одружуватися, щоб не привести дітям мачуху, і сам виховував дітей. Із великою вдячністю згадує Петро Іванович: «Мій батько, 1910 року народження, був майстром на всі руки: бляхарем, лісорубом, плів кобилки, кошики, рукавиці, обдратовував горщики, робив граблі, постоли тощо. Сам життєрадісний і нас учив не переживати. Якщо біда, казав, не треба журитися, бо скоро стане краще. Треба журитися тоді, коли дуже добре, бо добро вічно тривати не може. Завжди застерігав мене, щоб я не бавився в політику. В цьому я не послухав тата і завжди мав неприємності».

В сьомому класі Петро Арсенич разом зі Степаном і Миколою Ґениками, Іваном Ільницьким та іншими вступив до підпільної юнацької ОУН. Мав псевдо Заруба – одного з героїв творів Андрія Чайковського. Члени підпільної організації читали заборонену літературу, розповсюджували листівки. Пізніше організація саморозпустилася.

Після Середньоберезівської школи вступив до Київського університету ім. Т. Шевченка на історичний факультет. Навчаючись в університеті, за перший семестр не отримував стипендії, оскільки екзамен з російської мови здав на «трійку». Тому тато прислав посилку з яблуками, які продавав на базарі, а також у вільний від навчання час підробляв на телеграфі, розносячи телеграми адресатам.

З університету за скеруванням Петро прибув на роботу до Станіславського краєзнавчого музею. Того року музеєві пощастило поповнити свої кадри ще такими талановитими й енергійними молодими працівниками, як Євген Цепенда (випускник Львівського університету ім. І. Франка) – згодом відомий архівознавець, та Олена Харитонова (випускниця Ленінградського університету) – згодом російський етнограф і археолог. Ця трійка активно взялася до збиральницької, наукової та експозиційної роботи музею. І знову більш ніж скромна зарплата в музеї примусила П. Арсенича підробляти. Таким підробітком були платні лекції і статті на краєзнавчу тематику, що створило йому в області авторитет знаючого молодого науковця. Він зміг налагодити добрі зв'язки зі старою інтеліґенцією краю, колишніми активними просвітителями, політичними і культурними діячами. Такі зв'язки сприяли у збиральницькій музейній роботі й розширили та поглибили його знання з історії України другої половини XIX – 40-их рр. XX століття, а музеєві – дозволили значно поповнити фондові колекції.

У 1962-му Петра Арсенича запрошують на викладацьку роботу до Станіславського педагогічного інституту. Читав курс археології. Молоді викладачі історико-філологічного факультету згрупувались навколо Валентина Мороза. Так утворилась підпільна організація. Її члени розширюють свою мережу серед інтеліґенції області, виступають із рефератами про заборонені події української історії, розповсюджують серед студентів самвидавську літературу, спрямовану проти русифікації України. Восени 1965 року організацію викрив КДБ. Петра виключають із членів КПРС і у 1966 році звільняють з роботи в педінституті. «За втрату політичної пильності, яка проявилась у тому, що т. Арсенич П. І. потрапив під вплив українського буржуазного націоналіста, одержував від Мороза, збирав і розповсюджував ворожі антирадянські вірші і пісні...»

Повертається він назад до краєзнавчого музею, де незабаром очолив відділ історії. І далі збирає пам'ятки історії та культури краю, особливо ті, що стосуються кінця XIX – першої половині XX століття. А збір цей був досить успішним. Так, від лікаря-окуліста Я. Грушкевича (Івано-Франківськ) отримав цілий стос журналів «Наша Батьківщина». Причому врятував їх від конфіскації КДБ, довівши, що там відсутні антирадянські матеріали. Від вчительки с. Іллінці Снятинського району отримав радикальні газети «Народ» за 1890–1894 рр. у с. Мишині Коломийського району – матеріали про «Рідну школу», від Любомира Погорецького (Коломия) – поштові листівки часів Першої світової війни, колишньої учительки на Станіславщині Іванни Блажкевич з с. Денисова (Тернопільщина) – рукопис її спогадів «Жінка на бойовій лінії», який передав для опублікування у Львівський часопис «Дзвін» та багато інших. При цьому не забував про збір побутових речей минулого з різних реґіонів Прикарпаття.

Михайло ПАНЬКІВ,
доцент Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

(Закінчення буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Івано-Франківське ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка та ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітають Почесного члена товариства, члена Правління міського об'єднання товариства, нагородженого медаллю ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка «Будівничий України» Миколу КАРДАЩУКА з 85-річчям.

Виходець із селянської просвітянської родини с. Старі Кути пройшов шлях від учня школи до лікаря, педагога, кандидата медичних наук і доцента. А ще – гарт громадсько-політичного діяча.

З початком національного відродження – з 1988 року включився в громадсько-політичну діяльність. Брав участь у політичних акціях у Києві, Дніпропетровську, Харкові, Запоріжжі, Івано-Франківську. На заводі «Індуктор» організував осередок «Просвіти», активно співпрацював з Рухом. Під час гастролей Україною з «Просвітою», Рухом, чоловічою хоровою капелою «Червона калина» неодноразово виступав перед громадськістю на політичні теми.

Наставник «Молодої Просвіти» з 2001 р., яку й організував. Делеґат Конґресу національно-демократичних сил України (1992), делеґат Конґресу української інтеліґенції (1995), член Клубу української інтеліґенції ім. Б. Лепкого (з 1995 р.), пройшов слідами Б. Лепкого... Як краєзнавець займався археологічними дослідженнями українського етносу. У 1991 році склав військову присягу на вірність Україні і вступив до Спілки офіцерів України. Делеґат 19-ти з'їздів СОУ, голова заснованого ним при СОУ у 1992 р. Комітету військово-патріотичного виховання молоді. А ще – кошовий осавул «Галицької Січі», полковник, начальник управління виховної роботи (1994), делеґат Великих козацьких Рад (1994–2004).

Співав у чоловічій хоровій капелі «Сурма» Івано-Франківського медичного університету, виступав із концертами в Польщі, Києві, Івано-Франківську, на Тернопіллі, Львівщині. Автор багатьох публікацій у періодиці.

За вагомий особистий внесок у медичну науку та здобуття незалежності й розбудови Української Держави нагороджений грамотами і подяками обласної та міської рад.

Вельмишановний пане Миколо! Своєю багаторічною плідною працею, діяльною участю у важливих громадсько-політичних заходах, своєю людською щедрістю Ви зробили й робите значний особистий внесок у процеси духовного відродження України, розвиток та утвердження української мови, консолідацію патріотичних сил Держави. Прийміть слова щирої вдячності від просвітян за активну участь у діяльності товариства «Просвіта», що сприяє утвердженню духовності, національної свідомості й патріотизму молоді.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, творчого натхнення, примноження здобутків на ниві духовного відродження нації та многих благословенних літ!

З роси і води!

З повагою
голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Василь БОЙКО

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ДОБРИЙ ДУХ ТВОРЧОСТІ

Творчість просвітянки, вчительки української мови і літератури Галини Никируй відома коломийським шанувальникам красного слова. Вона – авторка двох збірок малої прози «Коржі з маком» і «Де танцювала риба з раком». Остання книжка була презентована в Коломийській міській бібліотеці № 3 для дітей.

Огляд творів літераторки і її життєвого шляху зробила завідувачка бібліотеки Віра Тороватова, яка наголосила, що Галина Никируй належить до вчителів, які не лише пропаґують українську літературу, але й самі захоплені творчістю, подають добрий приклад педагогам.

Цілком згідний з цією оцінкою, бо оповідання авторки заряджені добрим духом, не вигадані, а з життя, читаються легко, залишають приємне враження. Про це подумалось, коли школярі Катерина Новицька прочитала твір «Сліпий Юрко», а Денис Марфей – вірш «Батьківська хата», вміщений у другому розділі першої книжки.

Галина Никируй поділилася думками про творчість, розповіла про літстудію, якою керує в школі № 3, відкриває дітям красу мови, навчає образному мисленню. Її привітали з успіхом присутні літстудійці, а також колишні учні, члени літстудії Володимир Кливець і Сергій Воробчук, які разом з іншими доброчинцями фінансово підтримали видання книжки.

Букет компліментів Галина Миколаївна отримала від ветеранів педагогічної ниви – Оксани Снаговської, Ганни Юринець, Оксани Матіос, Марії Миколюк, від членів літературного товариства – Василя Михайлищука, Володимира Франкевича, Анелі Ремші, Людмили Червінко та автора цих рядків. Свої спостереження про книжку висловив член Національної спілки письменників України Василь Рябий. Нових творів, зокрема віршів, побажав авторці голова Коломийської «Просвіти» Василь Глаголюк. Привітали маму та батька Михайла, який художньо оформив книжку, донька Іванна з чоловіком. А першокласниця Валентина Підгребельна подарувала відому пісню «Україночка».

Галина Никируй, яку переповнювали позитивні емоції, подякувала спонсорам книжки і всім тим, хто прийшов до неї на зустріч у храмі книги. «І не сподівалася, що так дружно мене підтримають читачі, – сказала вона. – Тому так хочеться творити».

Іван ВІЙТЕНКО, *член НСЖУ, просвітянин*

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

ОЛЕНА

До найдавніших людських наймень належить ім'я Олена (Єлена, Гелена, Ляна, д'Елене, Альона тощо). Вчені порізному тлумачать походження та значення цього імені, котре вподобало жіноцтво всіх континентів. Сходяться вони тільки в одному, що в основі цього імені лежить грецьке слово «геленос» – світло, сяйво, полум'я (смолоскипа). Наймення це в леґендарні часи грецької історії носила міфічна богиня землеробства і світла, а пізніше – героїня грецьких міфів троянського циклу, донька Зевса й Леди й одна з головних персонажів Гомерівського епосу – Олена (Гелена, Єлена). Міф про цю леґендарну красуню свого часу, крім Гомера, обробляли: грецькі драматурги Евріпід і Софокл, німецький поет Ґете, італійський художник Рафаель, відомі композитори Оффенбах і Штраус.

Іншого походження ім'я Ляна, поширене серед іспанців та італійців. В основі його лежить латинське слово «lana» (з «klana», спорідненого з давньослов'янським «влъна»), яке перекладається, як вовна.

Від основи французької форми імені Олена – Елен польський поет Юліуш Словацький у своїй чудовій поемі «Ангеллі» утворив дивне, співуче наймення дівчини Ельлєнаі.

ІГОР

Мало не тисячу років тому, як розповідає літописна леґенда, певна частина руських князів, що ніяк не могли помиритися між собою, «запросила» собі на «посаду» володаря-варяга. Чужинці принесли з собою й чимало скандинавських імен. Одне з них – Ігор. Складається воно з двох частин: «інґ» (молодий, юний) та «вар» (сила, військова сила, військо). Скандинавське Інґвар закони слов'янської вимови поволі перемололи на Ігор – наймення, що досить поширене ще й тепер і в перекладі приблизно означає молодий воїн.

Пестливих форм згадане ім'я має небагато: Ігорко, Ігорок (Ігорьок), Ігорусь та Горик (у росіян ще й: Игораша, Гоша, Гога, Игуся, Гуся та інші).

КОСТЯНТИН

Звучне й гарне наймення Костянтин, котре в українців часто має й цілком «офіційну» форму Кость. Походить воно від латинського слова «констанс» (постійний, стійкий, твердий, рішучий, одностайний). До нас ім'я залетіло через Візантію у так званій патронімічній (батьківській) формі: Константін (буквально: син Постійного), котра згодом, підкоряючись законам української вимови, перетворилася в Костянтин.

Ім'я носять і жінки: Костянтина, Констанція.

Від згаданої грецької основи імені виникло ще кілька наших слів, скажімо: константа (постійна величина), констатувати тощо. Ім'я породило й чимало прізвищ: Костянтинченко, Костів, Костенко, Костинчук, Костюк, Костюченко, Костянтинів (Костянтинов), Костянтинівський та інші.

Усміхніться...

Росіяни телефонують українцям...
Українці: Слава Україні!
Росіяни: Так, вы это прекращайте...
Українці: Что прекращать?
Росіяни: Ну это ваше все...
Українці: Что все?
Росіяни: Слава Украине...
Українці: Героям слава!

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЧЕРВЕНЬ

1 ЧЕРВНЯ

Міжнародний день захисту дітей.

70 років від дня народження **Романа Рудого,** професора, доктора технічних наук Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, члена НТШ з 2008 р.

60 років від дня народження **Ганни Дорошенко,** педагога і поетеси, авторки збірок «Квіт щастя», «Їм шутка шлях у вічність освятила», «Білі квіти самотності», уродженки м. Івано-Франківськ.

2 ЧЕРВНЯ

80 років від дня народження **Івана Гуралевича,** художника, засновника Долинської художньої школи.

65 років від дня народження **Василя Ґрещука,** доктора філологічних наук, професора, директора Інституту українознавства Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, заступника голови Правління обласної організації ТУМ «Просвіта» (1992–1994), члена Ради МО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, уродженця с. Старі Кривотули Тисменицького району.

55 років від дня народження **Богдана Білейчука,** журналіста, автора документальних книг «Футбол без кордонів», «Будуймо пісенний храм», уродженця с. Корнич Коломийського району.

5 ЧЕРВНЯ

Всесвітній день охорони навколишнього середовища.

85 років від дня народження **Володимира Луціва,** українського співака-бандуриста, який з 1958 р. живе у Лондоні, уродженця м. Надвірна.

6 ЧЕРВНЯ

День журналіста.

8 ЧЕРВНЯ

Зіслання Святого Духа (Трійця, Зелені свята).

95 років з часу **Чортківського наступу Української Галицької Армії.**

9 ЧЕРВНЯ

105 років від дня народження **Юліана Дороша** (1909–1982), піонера української кінематографії в Галичині, майстра етнографічної фотографії.

10 ЧЕРВНЯ

135 років від дня народження **Теофіла Меленя** (1879–1915), громадсько-політичного діяча і публіциста, співробітника періодичних видань «Молода Україна», «Воля», «Земля і воля». Похований у с. Медуха Галицького району.

12 ЧЕРВНЯ

110 років від дня народження **Дениса Лукашевича** (1904–?), політв'язня сталінських таборів, священика, уродженця с. Задубрівці тепер Снятинського району.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

(Закінчення буде)

ПОРИ РОКУ: ЧЕРВЕНЬ

ДОГОРИТЬ ЛИШ ВЕЧІРНЯ ЗОРЯ, А НА СХОДІ ВЖЕ НЕБО СВІТЛІЄ

За календарем першого червня у північній півкулі починається літо, у південній – зима. Кліматологи вважають початком літа в наших широтах дату переходу середньодобової температури повітря через плюс 15 градусів. А за астрономічним календарем літо починається з дня сонцестояння 22 червня, коли настають найдовші дні року. Та фенологія дає на це питання найточнішу відповідь. Досвідчене око помічає ті зміни в природі, за якими найточніше можна визначити як початок раннього літа, так і повний розпал цієї пори року. Кінець пізньої весни визначається осипанням яблуневого цвіту, а зацвітання червоної конюшини лучної та колосіння озимого жита свідчать про початок літа.

В червні розпочинається косовиця трав, дозрівають ягоди: спочатку полуниця, пізніше – чорниця і червона смородина. Куди не глянеш – усюди квіти: жовті, червоні, фіолетові... Жоден місяць не має стільки яскравих барв різноцвіття. Тому людина ніколи не перестане милуватися широким спектром фарб і тонів, а також незвичайною формою рослин і квітів. Закосичене пишною зеленню, вмите щедрими дощами, обласкане ніжним сонцем, йде до нас літо.

На Русі перший місяць літа звали ізоком, що в перекладі із давньослов'янської мови означає коник-цвіркун. І справді, симфонію цвіркунів у цю пору можна слухати від ранку до вечора. Має він, перший місяць літа, назву – червень, тобто червоний місяць. У цей період наші предки збирали з коренів граблика комаху-червеця. З неї потім виготовляли багряну фарбу, яку використовували для фарбування бойових прапорів.

У червні тільки-но догорить вечірня зоря, а на сході вже знову світліє небо, з'являється ніжно-рожева смуга – провісник нового дня. Недарма ж люди кажуть: «Зоря зорі руку подає».

Літо кладе сивину на жито, золотінь на пшеницю, озивається у лузі косою, а в полі – перепілкою. Довірливо дивиться воно навкруги синіми очима волошок, стелиться зеленню на городах, наливаються сонцем ягоди, черешні й вишні. На трав'янистих схилах, пасовиськах, лісових галявинах, узліссях цвіте королиця звичайна. А на луках, на заплавах річок ніби розлилися рожеві струмені та озерця – це масово зацвів ніжними торочкуватими квітами зозулин цвіт. Наче прислухаючись до брикотіння безлічі бджолиних крил, схиляючи серед смарагдових трав свої синьо-фіолетові дзвоникоподібні квіти, стоять різні види дзвіночків. А хіба можна уявити собі літо без пісенних волошок: синіх і білих, які в багатьох у серці спогад чудовий лишили.

Ознакою повного літа можна вважати цвітіння липи й калини. У червні відповідальна пора в житті звірів і птахів. У ці дні вони сповнені родинних турбот.

Тому в червні, як і в травні, продовжується сезон тиші й спокою. Категорично забороняється виходити на природу з собаками, випасати в лісі худобу. А під час сінокосу механізаторам необхідно приладнувати до косарок відлякувальні пристрої.

Літо вступило в свої права. Воно щедре, багате, ласкаве. Тож будьмо добрими й розумно використовуймо ці щедроти, багатство і красу.

НАРОДНІ ПРИКМЕТИ

Червень буде сухим, якщо перші два дні дощитиме.

Негода припиниться після вечірньої веселки; жимолость і трава вранці сильно пахнуть, нагідки закривають квітки, ворони настовбурчили пір'я, качки безперервно пірнають, кроти сильно риють нори, курчата ховаються – перед вологою погодою і дощем.

Соловей співав упродовж ночі, граки весь день граються і птахи кружляють високо в небі, бджоли вранці літають, роєм крутяться комарі – до гарної погоди.

Поспостерігайте за мурашками: скупчуються біля мурашника – до гарної погоди, шукають затемнених місць – до посухи, спішно замуровують ходи – до дощу.

Голосним кваканням жаби «дощ кличуть».

Червневі ночі теплі й з частими заграваами – до рясних плодів. Добрий урожай віщують сильні роси, а часті тумани – достатньо грибів.

1 червня (Федота): дуб «шапку» одягає – до врожаю вівса. Досівають огірки.

3 (Олени): негода – до такої ж осені. Цього дня сіють льон.

5 червня: масово з'являються ґедзі – до врожаю огірків. Багато комарів – урожай ягід, мошки – грибів.

14: дощ, то так триватиме до кінця місяця і щедрим буде урожай льону.

16 (Лук'яна): полудневий вітер – на врожай ярових, північно-західний – на вогке літо, західний – до різних хвороб, дощ – до врожаю грибів.

25 (Онуфрія): завершували першу косовицю і сівбу гречки.

27: негода, то дощитиме ще сім тижнів.

30: погода дощова, то й зима буде сніжною.

Подав ***Ярослав ГЛАДУН,*** *професор*